

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 27.12.1950 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1951 do: 31.12.1952

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

167.

Z á k o n

zo dňa 20. decembra 1950

o komunálnych podnikoch.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Diel I.

Komunálne podniky a ich poslanie.

§ 1.

Komunálne podniky sú formou štátneho podnikania, obdobnou národným podnikom. Sú zamerané na podnikanie významu miestneho (regionálneho) a sú prevádzané pod hlavným vedením a dozorom štátu vykonávaným predovšetkým národnými výbormi. Prostredníctvom národných výborov sú úzko spojené s ľudom, slúžia jeho potrebám v súlade s celoštátnymi záujmami a sú pod jeho kontrolou.

§ 2.

V komunálnych podnikoch sa kolektívy pracujúcich zúčastňujú v súdružskej spolupráci na výstavbe socializmu. Poslaním komunálnych podnikov je, aby prispievaly podľa jednotného hospodárskeho plánu k uspokojovaniu životných potrieb obyvateľstva, k odkrývaniu a využitiu miestnych zdrojov, k vzostupu národného bohatstva, k zvyšovaniu hmotnej a kultúrnej úrovne a k upevneniu moci pracujúceho ľudu. Pritom spolupracujú s ostatnými složkami socialistického sektoru.

Diel II.

Zriaďovanie komunálnych podnikov a ich právne pomery.

§ 3.

Zriadenie komunálneho podniku.

(1) Komunálne podniky sú zriaďované národnými výbormi podľa miestnych (regionálnych) potrieb v súlade s jednotným hospodárskym plánom.

(2) Zriadenie komunálneho podniku prislúcha národnému výboru, pod bezprostredným hlavným vedením a dozorom ktorého bude podnik prevádzaný (v ďalšom: „vedúci národný výbor“).

(3) Vedúci národný výbor určí komunálnemu podniku sídlo, názov a odbor podnikania.

§ 4.**Oblastné komunálne podniky a účasť ďalších národných výborov.**

(1) Činnosť komunálneho podniku je zpravidla zameraná na uspokojovanie potrieb obyvateľstva v obvode vedúceho národného výboru (komunálne podniky miestne [obecné, mestské], okresné a krajské).

(2) Ak sa prevádzka komunálneho podniku zvýšenou mierou dotýka záujmov obyvateľstva širšej oblasti, než je obvod pôsobnosti vedúceho národného výboru, môže vedúci národný výbor pribrať k poradnej a pomocnej účasti národné výbory v tejto oblasti (oblastný komunálny podnik).

(3) Na to, aby činnosť oblastného komunálneho podniku podľa odseku 2 presahovala hranice okresu, je potrebný súhlas krajského národného výboru; na to, aby presahovala hranice kraja, je potrebný súhlas Ministerstva vnútra.

(4) Aj pri komunálnom podniku okresnom alebo krajskom, prevádzka ktorého sa dotýka zvýšenou mierou záujmov obyvateľstva niektorých obcí alebo okresov v obvode vedúceho národného výboru, môžu sa pribrať podriadené národné výbory k poradnej a pomocnej účasti.

§ 5.**Spoločné komunálne podniky.**

Komunálne podniky sa zriaďujú zpravidla ako podniky jedného národného výboru (komunálne podniky individuálne). Ak je to však hospodársky účelné, môžu sa výnimočne dva alebo viac národných výborov sdružiť na zriadenie spoločného komunálneho podniku. Taký podnik je potom prevádzaný pod ich spoločným hlavným vedením a dozorom. Jeden z nich, určený dohodou, poprípade dohliadacím národným výborom (úradom), má postavenie vedúceho národného výboru a koná so súhlasom pridružených národných výborov aj v ich mene.

§ 6.**Právna osobnosť.**

Komunálne podniky sú samostatné právnické osoby.

§ 7.**Národný majetok v správe komunálneho podniku.**

(1) Vlastníkom majetku komunálneho podniku je štát. Komunálnemu podniku je taký majetok sverený do správy. Vo veciach tohto majetku komunálny podnik vystupuje a koná vo vlastnom mene.

(2) V pozemkových knihách, úradných registroch alebo soznamoch vedených podľa československého práva sa zapisuje ako vlastník nehnuteľnosti alebo práva, ktoré má komunálny podnik v správe, československý štát s vyznačením tohto podniku. Zápisy v pozemkových knihách, úradných registroch a soznamoch o majetku začlenenom do komunálneho podniku sa vykonávajú na návrh podniku podľa listín vydaných o začlenení.

(3) Štát sveruje komunálnemu podniku národný majetok potrebný na to, aby mohol plniť svoje poslanie, najmä:

1. začlenením národného majetku, ktorý bol podľa všeobecných predpisov sverený do správy národnému výboru;
2. začlenením národného majetku prenechaného (prideleného) na ten účel podľa predpisov o skonfiškovanom, znárodnenom alebo získanom majetku na účely pozemkových reforiem;

3. začlenením iného národného majetku, najmä majetku, ktorý sa zároveň vyníma z iného komunálneho podniku alebo z národného podniku podľa predpisov o tom platných.

(4) Prostriedky na financovanie investícií a prevádzky sveruje štát komunálnemu podniku prostredníctvom Fondu znárodneného hospodárstva, poprípade Fondu bytového hospodárstva, podľa predpisov o tom platných.

§ 8.

Začlenenie národného majetku svereného do správy vedúceho národného výboru.

(1) Národný majetok sverený do správy vedúceho národného výboru sa začleňuje do komunálneho podniku usnesením tohto národného výboru.

(2) Ak začleňuje vedúci národný výbor do komunálneho podniku majetok sverený mu do správy, prevedie naň aj záväzky patriace k tomuto majetku. Tieto záväzky prechádzajú na podnik dňom prevzatia tohto majetku. Prechodom záväzkov sa ich doterajší dlžník oslobodzuje. Privolenie veriteľa nie je potrebné.

(3) Potvrdenie o prechode záväzkov na komunálny podnik podľa odseku 2 vydáva vedúci národný výbor.

§ 9.

Začlenenie znárodneného majetku.

(1) O rozsahu znárodnenia majetku prenechaného na začlenenie do komunálneho podniku rozhodne podľa predpisov o znárodnení a so zreteľom na potreby prevádzky komunálneho podniku minister vnútra po dohode s kompetentným ministrom alebo krajský národný výbor podľa ich splnomocnenia.

(2) Pri určení náhrady za znárodnený majetok začlenený do komunálneho podniku, ktorú má poskytnúť Fond znárodneného hospodárstva, je rozhodný stav tohto majetku v deň jeho prevzatia komunálnym podnikom a stav záväzkov k nemu v tento deň náležiacich. O tom, či sa náhrada za tento majetok poskytne, o jej výške a o spôsobe platenia rozhodne podľa predpisov o znárodnení minister financií po dohode s ministrom vnútra a s kompetentným ministrom.

(3) Predpisy o znárodnení ustanovujú, do ktorých záväzkov vstupuje komunálny podnik, do ktorého bol začlenený znárodnený majetok, za ktorých podmienok sa môže komunálny podnik domáhať zrušenia záväzku alebo jeho primeranej úpravy, ako sa upravujú záväzky predĺženého znárodneného podniku, majetok ktorého bol začlenený do komunálneho podniku, ako aj za ktorých podmienok môže komunálny podnik odporovať právnym úkonom bývalého vlastníka znárodneného podniku.

§ 10.

Názov.

(1) Súčasťou názvu komunálneho podniku je označenie „komunálny podnik“. Toto označenie smú užívať len organizované podniky podľa tohto zákona. V názve treba vhodným spôsobom naznačiť, či ide o podnik miestneho, okresného (ústredného, jednotného) alebo krajského národného výboru, poprípade o podnik oblastný alebo spoločný. Podľa možnosti treba v názve naznačiť aj odbor podnikania.

(2) Doterajšia firma podniku, majetok ktorého bol z väčšej časti začlenený do komunálneho podniku, alebo časť firmy takého podniku môže sa pojať do názvu komunálneho podniku bez

svolenia inak potrebného podľa platných predpisov. Ak prevádza doterajší majiteľ iný podnik, musí jeho firmu alebo názov primerane upraviť, aby sa zreteľne líšily od názvu komunálneho podniku.

§ 11.

Činnosť komunálneho podniku a podnikový plán.

(1) Činnosť komunálneho podniku je určovaná jeho schváleným podnikovým plánom.

(2) Podnikový plán komunálneho podniku je svojím obsahom súčasťou jednotného hospodárskeho plánu. Podnikový plán podlieha schváleniu. Orgán, ktorému prislúcha schvaľovať podnikový plán, určí a podrobnosti upraví smernicami Ministerstvo vnútra po dohode so Štátnym úradom plánovacím a Ministerstvom financií.

(3) Komunálny podnik nepotrebuje oprávnenia, ktoré by podľa predpisov živnostenského alebo iného práva boli inak potrebné na prevádzanie jeho činnosti podľa schváleného podnikového plánu. Komunálne podniky sú však podrobené ustanoveniam o schvaľovaní prevádzovní, ako aj iným predpisom o ochrane života a zdravia pracujúcich, o všeobecnej bezpečnosti a predpisom o výchove pracujúceho dorastu.

§ 12.

Zápis do podnikového registra.

(1) Komunálny podnik sa zapisuje do podnikového registra. V ohláske na zápis do registra sa podnik odvolá na rozhodnutie, ktorým sa zriadil, a oznámi súdu:

- a) názov a sídlo,
- b) vedúci národný výbor, a ak ide o komunálny podnik spoločný, aj pridružené národné výbory,
- c) deň vzniku komunálneho podniku,
- d) kto podnik zastupuje a zaň podpisuje.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne aj pre ohlasovanie zmien týchto skutočností na zápis do podnikového registra.

§ 13.

Uspokojenie pohľadávok.

(1) Z majetku, ktorý má komunálny podnik v správe, nemožno žiadať ani dosiahnuť uspokojenie pohľadávok proti štátu.

(2) Čo do záväzkov komunálneho podniku sa možno uspokojiť iba z majetku svereného mu do správy, ktorý nie je určený na to, aby ho podnik trvalo užíval (§ 14 ods. 1).

§ 14.

Scudzenie a zafaženie majetku.

(1) Komunálny podnik nesmie scudziť časti majetku svereného do jeho správy, ktoré sú určené na to, aby ich trvalo užíval. Úkony priečiace sa tomuto zákazu sú právne bezúčinné.

(2) Na majetkové časti uvedené v odseku 1 nemôžu tretie osoby nadobudnúť záložné alebo iné vecné práva.

(3) Zo zákazu scudzenia a zafaženia majetku podľa odsekov 1 a 2 môžu orgány hlavného štátneho vedenia a dozoru povoliť výnimku. Podrobnosti určí Štatút (§ 50).

§ 15.**Depurácia majetku.**

(1) Záložné práva viaznúce na majetkových častiach uvedených v § 14 ods. 1 zanikajú bez náhrady dňom začiatku účinnosti tohto zákona a v budúcnosti dňom, keď taký majetok sa začlení do komunálneho podniku, alebo keď ho komunálny podnik iným spôsobom nadobudne. Knihovný súd ich vymaže na návrh komunálneho podniku s odvolaním sa na tento zákon. Záväzky, pre ktoré sa záložné právo zriadilo, zostávajú nedotknuté.

(2) Za akých podmienok zanikajú iné vecné práva na majetkových častiach uvedených v § 14 ods. 1, upraví vláda nariadením.

(3) Zánik záložných práv podľa odseku 1 nenastáva v prípadoch, keď komunálny podnik nadobudol iný než národný majetok, na ktorom viazne záložné právo za záväzok zároveň neprevzatý, a ďalej v prípadoch, v ktorých vláda povolí výnimku na návrh ministra vnútra urobený po dohode s ministrom financií.

Diel III.**Organizácia a vedenie komunálneho podniku.****§ 16.****Všeobecné ustanovenia.**

(1) Organizácia komunálneho podniku sa musí prispôbovať zásadám socialistického hospodárstva a musí zabezpečovať dokonalú spoluprácu a umožňovať úspešné plnenie plánovaných úloh.

(2) V komunálnom podniku zodpovedá každý osobne za splnenie úloh jemu pripadajúcich.

(3) Vedenie komunálneho podniku a jeho častí prislúcha vždy jednému vedúcemu, ktorý má samostatnú rozhodovaciu právomoc.

§ 17.**Správca.**

(1) Na čele komunálneho podniku je správca, ktorý vedie podnik, zastupuje ho a koná v jeho mene.

(2) O veciach komunálneho podniku rozhoduje správca samostatne, pokiaľ podľa osobitných predpisov nepotrebuje súhlas alebo schválenie nadriadeného orgánu.

(3) Správca je priamo podriadený vedúcemu národnému výboru a jemu zodpovedá za splnenie svojich povinností. Vedúci národný výbor môže uložiť správcovi, aby na niektoré opatrenia si vopred vyžiadal jeho súhlas.

(4) V komunálnych podnikoch, pre ktoré je zriadené spoločné riaditeľstvo (diel VI), platí o podriadenosti správcu ustanovenie § 31.

(5) Správca je vymenúvaný a odvolávaný vedúcim národným výborom po vyjadrení krajského inšpektorátu komunálnych podnikov (§ 37) a po vypočutí krajského orgánu jednotnej odborovej organizácie.

(6) Správcom môže byť iba československý občan oddaný ľudovodemokratickému poriadku, občiansky a mravne bezúhonný a na plnenie tejto funkcie schopný.

(7) Správca nesmie vykonávať zamestnanie, funkciu alebo činnosť, ktoré sú v rozpore so záujmami komunálneho podniku.

(8) Správca sľúbi predsedovi vedúceho národného výboru, že bude svedomite plniť svoje povinnosti v súlade so záujmami štátu. Sľub zároveň potvrdí písomne. Dňom sľubu sa správca ujíma svojej funkcie a stáva sa zamestnancom komunálneho podniku, pokiaľ ním nebol už skôr.

(9) Správca sa môže svojej funkcie vzdať. Vzdanie sa stáva sa účinným, len čo ho vedúci národný výbor vezme na vedomosť.

(10) Odvolaním z funkcie alebo vzdaním sa funkcie, ktoré sa vzalo na vedomosť, zaniká správcov pracovný pomer, pokiaľ vedúci národný výbor ho neponechal v platnosti. Ak nedošlo k zániku pracovného pomeru za okolností, pre ktoré by inak bolo možno pracovný pomer zrušiť predčasne, prislúcha správcovi plat po čas zodpovedajúci výpovednej lehote určenej všeobecnými predpismi.

(11) Na vymenovanie a odvolanie správcu sa nevzťahujú predpisy o spolupôsobení závodného zastupiteľstva pri prijímaní a zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta a pri prepúšťaní zamestnancov; na jeho vymenovanie a odvolanie taktiež nie je potrebný úradný súhlas inak potrebný pri dojednávani a rozviazaní pracovného pomeru.

§ 18.

Zastupovanie správcu.

(1) Vedúci národný výbor ustanoví z radov zamestnancov komunálneho podniku na správcov návrh jedného alebo viac zástupcov, ktorí v čase neprítomnosti alebo zaneprázdnenia správcu ho zastupujú v plnom rozsahu jeho právomoci v určenom poradí. Na ustanovenie správcovho zástupcu a jeho odvolanie sa nevzťahujú predpisy o spolupôsobení závodného zastupiteľstva pri zaraďovaní zamestnancov na pracovné miesta a pri prepúšťaní zamestnancov.

(2) Správca môže v rámci svojej právomoci splnomocniť ešte ďalšie osoby, aby v obmedzenom a výslovne určenom rozsahu konaly v jeho mene. Také splnomocnenie udelí najmä zamestnancom vedúcim jednotlivé organizačné složky komunálneho podniku (závody, odbory, prevodzovne atď.).

§ 19.

Podnikový hospodár.

Štatút (§ 50) určí, v ktorých prípadoch sa v komunálnom podniku ustanoví podnikový hospodár, aké má úlohy a aké je jeho právne postavenie.

§ 20.

Podpisovanie za podnik.

(1) Komunálny podnik ohlási na zápis do podnikového registra svojho správcu a jeho zástupcu. Tieto osoby sa podpíšu na súde alebo podajú svoj podpis v overenej forme.

(2) Za podnik sa podpisuje tak, že k vytlačenému alebo kýmkoľvek napísanému názvu podniku pripojí správca (zástupca) svoj podpis.

§ 21.

Zodpovednosť za škodu.

Správca a osoby, ktoré zastupujú komunálny podnik alebo obstarávajú jeho veci, zodpovedajú za škodu, ktorú podniku spôsobili. O nárokoch na náhradu škody rozhodujú sudy.

§ 22.
Účasť občanstva.

Komunálny podnik môže sa organizovať tak, že sa určité úlohy pomocné, poradné a kontrolné sverujú občanstvu. Podrobnosti upraví Ministerstvo vnútra smernicami.

Diel IV.
Zamestnanci.

§ 23.
Pracovné a mzdové pomery.

(1) Pre pracovné a mzdové pomery zamestnancov komunálnych podnikov sú smerodajné predpisy platné pre zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje zákon o štátnej mzdovej politike.

(2) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú inak, prijíma zamestnancov a na pracovné miesta ich zaraďuje správca komunálneho podniku po prejednaní so závodným zastupiteľstvom. Na ich prepustenie je potrebný súhlas tohto orgánu. Podnikový fond pracujúcich.

§ 24.

(1) Na podnietenie hmotného záujmu zamestnancov na výsledkoch plnenia podnikového plánu slúži podnikový fond pracujúcich. Do neho plynie podiel na zisku docielenom podľa plánu a podiel na lepšom hospodárskom výsledku, než bol plánovaný. Pri výpočte podielu na lepšom hospodárskom výsledku sa prihliada na celkovú výšku docieleného výsledku pred jeho prípadným zdanením.

(2) Komunálny podnik odvádza podnikovému fondu pracujúcich jeho podiel do 14 dní po schválení účtovnej závierky. Minister vnútra môže komunálnemu podniku uložiť, aby odvádzal na tento podiel preddavky.

§ 25.

(1) Krajský národný výbor ustanoví podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií, ktorý majetok a záväzky patria v komunálnom podniku k podnikovému fondu pracujúcich.

(2) Prostriedky podnikového fondu pracujúcich používa správca po prejednaní so závodným zastupiteľstvom.

(3) O správe a prevádzke sociálnych, zdravotných, kultúrnych a telovýchovných zariadení podnikových fondov pracujúcich, ako aj o používaní prostriedkov týchto fondov vydá Ministerstvo vnútra po dohode s ústredným orgánom jednotnej odborovej organizácie smernice v rámci predpisov podľa § 50.

(4) Majetok a záväzky patriace k podnikovému fondu pracujúcich a jeho hospodárenie sa v komunálnom podniku vykazujú oddelene.

Diel V.
Finančné hospodárenie.

§ 26.

Komunálny podnik poskytuje svoje výrobky a koná práce a služby za odplatu podľa všeobecných cenových predpisov, pokiaľ podľa osobitných predpisov nie je určené inak. Pre typické odplaty môže vydať sadzobník.

§ 27.

(1) Komunálny podnik je povinný hospodáriť podľa rozpočtu, ktorý je základom finančného plánu tvoriaceho súčasť jeho podnikového plánu.

(2) Účtovná závierka komunálneho podniku podlieha schváleniu. Orgán, ktorému prislúcha schvaľovať účtovnú závierku, určí a podrobnosti upraví smernicami Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií, Štátnym úradom plánovacím a Najvyšším účtovným kontrolným úradom.

§ 28.

O finančnom hospodárení komunálnych podnikov platia osobitné predpisy.

Diel VI.
Riaditeľstvo komunálnych podnikov.

§ 29.

Ak má národný výbor viac komunálnych podnikov veľkého rozsahu, môže pre ne zriaďiť so súhlasom Ministerstva vnútra spoločné riaditeľstvo.

§ 30.

(1) Na čele riaditeľstva stojí riaditeľ komunálnych podnikov. Platia o ňom primerane ustanovenia o správcovi komunálneho podniku s výnimkou ustanovenia § 20 ods. 1.

(2) Zamestnanci riaditeľstva sa posudzujú ako zamestnanci komunálnych podnikov.

§ 31.

Správcovia komunálnych podnikov, pre ktoré je zriadené spoločné riaditeľstvo, sú podriadení riaditeľovi. Hlavnému štátnemu vedeniu a dozoru podliehajú prostredníctvom riaditeľa.

§ 32.

(1) Činnosť riaditeľstva je zameraná na splnenie plánov podriadených komunálnych podnikov. Spravuje sa plánom. Časťou plánu je rozpočet, podľa ktorého je riaditeľstvo povinné hospodáriť. Plán a účtovnú závierku riaditeľstva prejednáva vedúci národný výbor a schvaľuje ich dohliadací národný výbor (úrad).

(2) Rozpočtové náklady riaditeľstva nekryté jeho rozpočtovými výnosmi uhradia príslušné komunálne podniky podľa rozvrhu vykonaného vedúcim národným výborom.

(3) Ak je to účelné v záujme úloh uložených riaditeľstvu, môže mu štát sveriť do správy aj majetok.

(4) Pre riaditeľstvo platia primerane ustanovenia o komunálnych podnikoch obsiahnuté v § 7 ods. 1 až 3, §§ 8 a 9, § 11 ods. 3, §§ 13 až 16, §§ 18, 21 a 23, §§ 34 až 36, § 37 ods. 1, § 42, § 43 ods. 2 a 3, §§ 44 až 46, § 47 ods. 1 a 3, § 48 ods. 1, 2 a 4 a §§ 49, 52, 53 a 56. Práve tak platia pre riaditeľstvo primerane ustanovenia iných predpisov vzťahujúcich sa na komunálne podniky, pokiaľ vláda neurčí nariadením odchýlku.

(5) Minister financií určí po dohode s ministrom vnútra nariadením, ktoré ustanovenia zákona č. 104/1950 Sb., o financovaní národných a komunálnych podnikov, platia primerane pre riaditeľstvo komunálnych podnikov, a prípadné odchýlky od ustanovení toho istého zákona.

§ 33.

Riaditeľstvo komunálnych podnikov, ktoré zriadi Ústredný národný výbor hlavného mesta Prahy, môže minister vnútra poveriť niektorými úlohami odborného hlavného vedenia (§ 37).

Diel VII.

Hlavné vedenie a dozor štátu.

§ 34.

Úvodné ustanovenia.

(1) Komunálne podniky sú podriadené hlavnému vedeniu a dozoru štátu.

(2) Proti opatreniam orgánov hlavného vedenia a dozoru štátu nemôže sa komunálny podnik odvolať.

§ 35.

Bezprostredné hlavné vedenie a dozor.

Bezprostredné hlavné vedenie komunálnych podnikov a dozor štátu nad nimi vykonáva vedúci národný výbor, a to najmä tým, že ich zriaďuje, určuje zameranie ich činnosti, mení ich učlenie alebo ich zrušuje; začleňuje do nich národný majetok a prenáša na ne záväzky, poprípade majetok a záväzky z nich vyníma; vymenúva a odvoláva správcu a udeľuje mu pokyny, poprípade si vyhradzuje predchádzajúci súhlas; prejednáva podnikový plán a účtovnú závierku; všestranne dbá o to, aby komunálne podniky riadne hospodárili a plnili svoje poslanie.

§ 36.

Inštančný dohľad.

(1) Hlavné vedenie komunálnych podnikov a dozor štátu nad nimi vo vyššej stolici (inštančný dohľad) vykonávajú národné výbory nadriadené vedúcemu národnému výboru (bezprostredne dohliadací, poprípade vyšší dohliadací národný výbor) a v najvyššej stolici Ministerstvo vnútra. Orgánom inštančného dohľadu náleží dbať aj o to, aby vedúce národné výbory plnili úlohy im uložené.

(2) Dohliadací národný výbor môže vedúcemu národnému výboru udeľovať pokyny a vyhradiť si, že niektoré opatrenia vyžadujú jeho súhlas. Môže opatrenia vedúceho národného výboru zmeniť alebo zrušiť alebo môže s jeho vedomosťou zakročiť vlastným opatrením. Oprávnenie, ktoré prislúcha bezprostrednému dohliadaciemu národnému výboru, prislúcha aj vyššiemu dohliadaciemu národnému výboru a Ministerstvu vnútra.

(3) Príslušnosť dohliadacieho národného výboru nie je dotknutá tým, že pri oblastnom komunálnom podniku sú pribrané k poradnej a pomocnej účasti aj národné výbory mimo obvodu jeho pôsobnosti.

(4) Krajské národné výbory dbajú o to, aby sieť komunálnych podnikov v kraji a ich činnosť boli v súlade s jednotným hospodárskym plánom. Ministerstvo vnútra usmerňuje tieto úlohy s hľadiska celoštátneho.

(5) Opatrenie vedúceho národného výboru, na vykonanie ktorého bude treba zmeniť obsah alebo rozsah úloh sverených komunálnemu podniku vykonávacím plánom jednotného hospodárskeho plánu, vyžaduje vždy súhlas dohliadacieho národného výboru (úradu). Skôr než udelí tento súhlas, dohliadací národný výbor prejedná vec s kompetentným plánovacím miestom.

(6) Usnesenie vedúceho národného výboru, ktorým sa do komunálneho podniku začleňuje majetok alebo prenáša naň záväzok, alebo ktorým sa taký majetok alebo záväzok z komunálneho podniku vyníma, vyžaduje súhlas toho dohliadacieho národného výboru (úradu), ktorý schvaľuje plán komunálneho podniku.

(7) Pred každým opatrením dohliadacieho národného výboru (úradu) treba vypočúť vedúci národný výbor, pokiaľ nie je nebezpečenstvo v omeškani.

Odborné hlavné vedenie. Inšpektoráty komunálnych podnikov.

§ 37.

(1) K úlohám hlavného vedenia a dozoru štátu nad komunálnymi podnikmi náleží aj sjednocovanie a usmerňovanie ich podnikovej činnosti, starostlivosť o ich účelnú organizáciu a odborné vedenie prevádzky a starostlivosť o ich hmotné zásobovanie (odborné hlavné vedenie).

(2) Na vykonávanie odborného hlavného vedenia komunálnych podnikov sa zriaďujú krajské inšpektoráty komunálnych podnikov ako orgány krajských národných výborov a ďalej Ústredný inšpektorát komunálnych podnikov ako orgán Ministerstva vnútra a Oblastný inšpektorát komunálnych podnikov ako orgán Povereníctva vnútra. Smernice a pokyny inšpektorátov vo veciach odborného hlavného vedenia komunálnych podnikov sú záväzné pre podriadené národné výbory a pre správcov komunálnych podnikov.

(3) Pre obvod Ústredného národného výboru hlavného mesta Prahy sa inšpektorát komunálnych podnikov nezriaďuje.

§ 38.

(1) Na čele inšpektorátu stojí inšpektor komunálnych podnikov. Ústredného (oblastného) inšpektora vymenúva a odvoláva minister vnútra; krajského inšpektora vymenúva a odvoláva krajský národný výbor.

(2) O inšpektorovi komunálnych podnikov platia primerane ustanovenia o správcovi komunálnych podnikov s výnimkou ustanovenia § 20 ods. 1.

§ 39.

(1) Činnosť inšpektorátu sa spravuje plánom. Časťou plánu je rozpočet, podľa ktorého je inšpektorát povinný hospodáriť. Plán a účtovnú závierku krajského inšpektorátu prejednáva krajský národný výbor a schvaľuje ich Ministerstvo vnútra; Ministerstvo vnútra schvaľuje aj plán a účtovnú závierku ústredného (oblastného) inšpektorátu.

(2) Ak je to potrebné v záujme úloh uložených inšpektorátu, môže mu štát sveriť do správy aj majetok.

(3) Pre inšpektoráty platia primerane ustanovenia o komunálnych podnikoch obsiahnuté v § 7 ods. 1 až 3, §§ 8 a 9, § 11 ods. 3, §§ 13 až 16, §§ 18, 21, 23, 28, 34 a 42, § 43 ods. 2 a 3 a §§ 44, 45, 52, 53 a 56. Práve tak platia pre inšpektoráty primerane ustanovenia iných predpisov vzťahujúcich sa na komunálne podniky, pokiaľ vláda neurčí nariadením odchýlku. Kde sa v takých ustanoveniach hovorí o vedúcom národnom výbore, použijú sa vzhľadom na krajský inšpektorát primerane o príslušnom krajskom národnom výbore a vzhľadom na ústredný (oblastný) inšpektorát o Ministerstve (povereníctve) vnútra.

§ 40.

Ktoré úlohy náležia k hlavnému odbornému vedeniu komunálnych podnikov, určí Štatút (§ 50); podrobnosti určí Ministerstvo vnútra smernicami.

§ 41.

Zamestnanci inšpektorátu sa posudzujú ako zamestnanci komunálnych podnikov.

Diel VIII.

Zmeny v učlení.

§ 42.

(1) Vedúci národný výbor môže z komunálneho podniku vyňať majetok a urobiť o ňom opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti; najmä môže taký majetok začleniť do iného svojho komunálneho podniku.

(2) Vedúci národný výbor môže z komunálneho podniku vyňať záväzok a preniesť ho na iný svoj komunálny podnik.

(3) Minister vnútra alebo podľa jeho splnomocnenia krajský národný výbor môže obdobne podľa ustanovení odsekov 1 a 2 vykonať zmeny v učlení komunálnych podnikov, i keď patria rôznym vedúcim národným výborom, poprípade previesť komunálny podnik z jedného vedúceho národného výboru na iný.

§ 43.

(1) Minister vnútra môže vyňať komunálny podnik z organizácie podľa tohto zákona a naložiť s ním buď vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo po dohode s kompetentným ministrom ho odovzdať k opatreniu podľa predpisov, ktoré vykonávať prislúcha tomuto ministrovi.

(2) Minister vnútra môže z komunálneho podniku vyňať majetok alebo záväzky a urobiť o nich opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti alebo ich po dohode s kompetentným ministrom previesť do jeho právomoci, aby o nich urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti.

(3) Minister vnútra môže po dohode s ministrom financií preniesť na komunálny podnik záväzky patriace k národnému majetku.

§ 44.

Pred každou zmenou v učlení komunálneho podniku treba vypočítať jeho správcu.

§ 45.

(1) Prechodom záväzkov podľa § 42 ods. 2 a 3 a § 43 ods. 2 a 3 sa ich doterajší dlžník oslobodzuje. Na taký prechod nie je potrebné privolenie veriteľa.

(2) O prechode záväzkov na komunálny podnik vydáva potvrdenie vedúci národný výbor.

Diel IX.

Zrušenie komunálneho podniku.

§ 46.

Vedúci národný výbor môže komunálny podnik zrušiť. Pritom aj určí, ako sa má naložiť s majetkom zrušeného podniku. Toto usnesenie vyžaduje súhlas toho dohliadacieho národného výboru (úradu), ktorý schvaľuje plán komunálneho podniku.

§ 47.

(1) Po zrušení komunálneho podniku vymenuje vedúci národný výbor likvidátora. Vymenovaného likvidátora môže aj odvolať.

(2) Zrušenie komunálneho podniku aj vymenovanie a odvolanie likvidátora ohlási vedúci národný výbor na zápis do podnikového registra.

(3) Likvidátor nebude vymenovaný, ak dôjde pri zrušení komunálneho podniku k preneseniu všetkých jeho záväzkov na iný subjekt.

§ 48.

(1) Likvidátor smie speňažiť majetok zrušeného komunálneho podniku len, pokiaľ o ňom nebolo inak ustanovené podľa § 46.

(2) Likvidačný zvyšok zrušeného komunálneho podniku odvedie likvidátor Fondu znárodneného hospodárstva.

(3) Po skončení likvidácie navrhne likvidátor výmaz komunálneho podniku z podnikového registra.

(4) Knihy a spisy zrušeného komunálneho podniku odovzdá likvidátor vedúcemu národnému výboru.

§ 49.

(1) Likvidátor je podrobený dozoru obdobne podľa ustanovení o správcovi komunálneho podniku.

(2) O osobnej zodpovednosti likvidátorovej a o vymáhaní náhrady škody ním spôsobenej platí primerane ustanovenie § 21.

Diel X.

Štatút komunálnych podnikov.

§ 50.

Vláda vyhlási nariadením Štatút komunálnych podnikov. Štatút určí komunálnym podnikom smernice najmä o oblasťných a spoločných komunálnych podnikoch, vedení, organizácii a právnom postavení orgánov, kmeňovom imaní, scudzovaní a zafažovaní majetku, podnikovom pláne, práci a pracujúcich, starostlivosti o kádry, technike prevádzky, finančnom hospodárení, podnikových fondoch pracujúcich, o riaditeľstvách komunálnych podnikov a o hlavnom vedení a

dozore štátu. Vychádzajúc z ducha tohto Štatútu, komunálne podniky postupujú podľa zásad do neho pojatých tak, aby splnili svoje poslanie.

D i e l X I.

Prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 51.

Zápisy v pozemkových knihách.

(1) Zápisy v pozemkových knihách vykonané podľa doterajších predpisov pre komunálne podniky môžu zostať nezmenené, dokiaľ zapísaný majetok zostáva v správe toho istého komunálneho podniku.

(2) Zmena doterajších pozemnoknižných zápisov v pozemkových knihách pre československý štát sa vykonáva zpravidla až pri príležitosti najbližšieho prevodu správy tohto majetku.

(3) Pozemnoknižné zápisy podľa odseku 2 vykoná pozemnoknižný súd podľa príslušného správneho opatrenia, a to na návrh komunálneho podniku alebo iného orgánu, na ktorý sa prevedie správa majetku.

§ 52.

Daňové oslobodenie.

(1) Právne úkony, písomnosti a úradné úkony potrebné na vykonávanie tohto zákona alebo na prípravu takého vykonávania sú oslobodené od daní, poplatkov a dávok. To neplatí o obchodnej činnosti komunálnych podnikov a o prevodoch majetku z komunálneho podniku, ktorými tento majetok prestáva byť majetkom národným.

(2) Od nehnuteľnostného poplatku a od dávky z prírastku hodnoty nehnuteľností je oslobodený prevod nehnuteľnosti, ktorý je potrebný pri dobrovoľnom zapojení súkromného podniku ako celku do komunálneho podniku, ako aj prevod nehnuteľnosti družstva na komunálny podnik, ak družstvo zaniká a všetok majetok prechádza na tento podnik.

§ 53.

Bytový majetok komunálnych podnikov.

Ustanovenie tohto zákona sa vzťahuje aj na bytový majetok komunálnych podnikov, pokiaľ nemá o ňom odchyľne ustanovenie zákon č. 110/1950 Sb., o organizácii bytového majetku a o Fonde bytového hospodárstva.

§ 54.

Reorganizácia doterajších komunálnych podnikov.

(1) Vedúce národné výbory prispôbia organizáciu doterajších komunálnych podnikov tomuto zákonu najneskoršie do troch mesiacov od dňa začiatku jeho účinnosti. Dokiaľ nebude táto reorganizácia vykonaná, možno primerane používať doterajšie predpisy, pokiaľ by iný postup spôsobil organizačné alebo prevádzkové ťažkosti.

(2) Funkcie členov predstavenstiev komunálnych podnikov, zriadených podľa doterajších predpisov, zaniknú dňom, keď vstúpi do účinnosti reorganizácia týchto podnikov (odsek 1).

(3) Rezervné fondy komunálnych podnikov zriadené podľa doterajších predpisov sa prevádzajú do kmeňového imania týchto podnikov dňom 31. decembra 1950.

§ 55.**Zriadenie podnikových fondov pracujúcich.**

Podľa smerníc, poprípade pokynov, ktoré vydá minister vnútra po dohode s ústredným orgánom jednotnej odborovej organizácie, určí krajský národný výbor po dohode s krajským orgánom jednotnej odborovej organizácie deň, ktorým sa v jednotlivých komunálnych podnikoch zriaďujú podnikové fondy pracujúcich, ako aj plánovacie obdobia, za ktoré sa podnikovým fondom pracujúcich poskytujú prídely. Od prvého dňa tohto obdobia sa na príslušné komunálne podniky nevzťahujú ustanovenia §§ 24 a 32 dekrétu prezidenta republiky č. 104/1945 Sb., o závodných a podnikových radách, v znení zákona č. 188/1948 Sb. Nároky jednotného fondu pracujúcich na podiel na čistom zisku za čas predchádzajúci tomuto dňu zostávajú nedotknuté.

§ 56.**Zachovanie nárokov zamestnancov.**

Nároky zamestnancov získané podľa § 23 zákona č. 199/1948 Sb., o komunálnych podnikoch, alebo podľa ustanovení § 28 ods. 4 a § 29 zákona č. 66/1950 Sb., o pracovných a platových pomeroch štátnych zamestnancov, a podľa predpisov ich vykonávajúcich, zostávajú nedotknuté. Podrobnosti a odchýlky určí Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode s ministerstvami vnútra a financií.

§ 57.**Hospodárenie inšpektorátov v roku 1951.**

Minister financií urobí po dohode s ministrom vnútra pre odbor štátneho rozpočtu na rok 1951 opatrenia, ktoré bude vyžadovať vykonanie § 39 ods. 1.

§ 58.**Sanačné ustanovenie.**

Opatrenia urobené v shode s ustanoveniami tohto zákona pred dňom začiatku jeho účinnosti a účinnosti predpisov podľa neho vydaných sa odo dňa opatrení pokladajú za účinné podľa zákona.

§ 59.**Zrušovacie ustanovenie.**

Zrušujú sa s výhradou ustanovenia § 54 ods. 1:

1. zákon č. 199/1948 Sb.,
2. vládne nariadenie č. 10/1949 Sb., ktorým sa vykonáva zákon o komunálnych podnikoch a vydáva ich štatút (štatút komunálnych podnikov),
3. nariadenie ministra vnútra č. 24/1950 Sb., ktorým sa zriaďuje Poradný sbor pre komunálne podniky.

§ 60.**Účinnosť a vykonanie.**

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonávajú ho ministri vnútra a financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

Kabeš v. r.

